

"KELPOLAMPAAN TYÖTERVEYSHUOLTO"

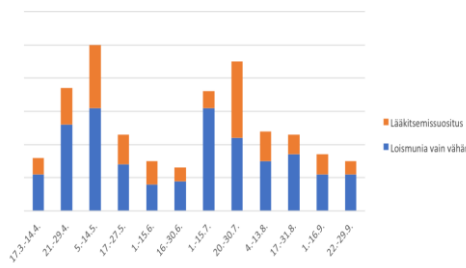
Lammasterveys 2020 –ohjelman kuukausikirje, 10/2025

KELPOLAMMAS ON KESTÄVÄN LAMMASTALouden POLULLA

Kestävä lammastalous on elinvoimaista ja ekologista. Se hyödyntää eläinten, ihmisten ja ympäristön kannalta parhaita tuotantomenetelmiä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin varmistaminen lampoloissa tehdään valituissa laatupisteissä parhaita käytäntöjä noudattaen. Uuhenvuosi etenee suunnitellusti ja ennakkoiden vaiheesta toiseen.

Papanaerät uuhi- ja karitsaryhmistä 2025



Vuonna 2025 kahdella kolmaosalla tutkituista tiloista ei ollut tarvetta uuhien lääkitsemiseen. Karitsoiden tartuntapaine laitumilla kasvoi huomattavasti heinäkuussa. Papananäytteiden avulla lääkitykset ja laitumenvaihdot kyettiin kohdistamaan aikaisessa vaiheessa oikeisiin karitsaryhmiin.

Laidunkausi on loppuillaan ja tiloilla on aika tehdä johtopäätökset sisäloistorjunnan onnistumisesta ja suunnitella tulevaa. Sisäloistorjunnan tarpeet vaihtelevat tiloittain, mutta yhdelläkään lammastilalla sitä ei voi ohittaa olankohautuksella. Tavoitteellinen sisäloistorjunta auttaa lampuria kasvujen parantamisessa ja ripuleiden ehkäisyssä.

TAVOITTEELLINEN SISÄLOISTORJUNTA

Vaara: Haitallisen voimakkaat sisäloistartunnat aiheuttavat tyypillisesti suuria kasvutappioita, sairastuttavat eläimiä ja aiheuttavat jopa lampaiden kuolemia. Väärään aikaan annetut, toistettui tai peräti turhat lääkitykset häiritsevät eläinten immuunitietin kehittymistä ja kasvattavat lääkeresistenssin riskiä.

Tavoite: Ehkäistä sisäloistartuntojen aiheuttamat sairastumiset, kasvutappiot, äkilliset taudinpurkaukset ja kuolemat. Ehkäistä turhat sisäloislääkitykset. Vähentää sairauksien aiheuttamaa lisätyötä.

Hyvät käytännöt: Loisten munia on etsittävä papanoista silloin, kun loiset ovat aktiivisia ja tuottavat munia. Uuhilla paras ajankohta on huhti-toukokuu ennen laitumelle laskua. Karitsoilla paras aika on silloin, kun ne ovat laiduntaneet 3-4 viikkoa joko uuhien kanssa tai ilman uuhia vanhalla laitumella, sekä juuri ennen vieroitusta. Loppukesästä karitsoiden loistilannetta on seurattava punnitsemalla ja ottamalla näytteitä. Sisäloistartuntojen pitkäjänteinen ehkäisy edellyttää tilalle räätälöityä terveydenhuollon (TH) laidunnussuunnitelmaa. Siinä voidaan tarvittaessa muuttaa vieroituskäytäntöjä.

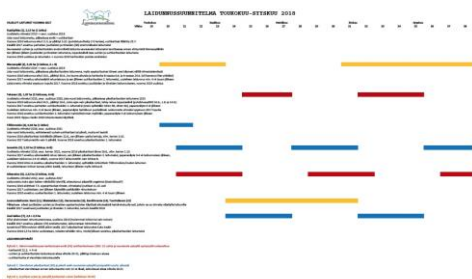
Mittarit: Vuosittain päivitettyä laidunnussuunnitelmaa toteutetaan. Loistilannetta seurataan papananäytteiden avulla. Lääkitykset perustuvat aina papananäytetutkimukseen ja eläinlääkärin antamiin suosituksiin.

Tukitoiminnat: Laiduntavia karitsoita punnitaan 3 viikon välein. Aikuisten tilannetta seurataan tilakohtaisen laidunnussuunnitelman mukaisesti.

LAIUNNUSSUUNNITELMA-TH

Terveydenhuollon laidunnussuunnitelmassa asiantuntija arvioi jokaisen laitumen ja lohkon soveltuvuuden karitsoiden ensilaitumeksi, vieroitusta seuraavaksi laitumeksi tai loppukasvatustilumeksi – tulevana ja sitä seuraavana kesänä. Näkökulma on niin loistorjunnassa kuin laidunten tuottavuudessa, jatkossa yhä enemmän myös uudistavassa laiduntamisessa. Laidunnussuunnitelmaa varten tarvitaan laidunkartat ja tietoa laidunten aiemmasta käytöstä sekä tulevan laidunkauden suunnitelluista laidunnusryhmistä. Hyvin arvokkaita ovat myös tiedot aiemmista papananäytteiden tuloksista ja loislääkityksistä. Lopputuloksena syntyy töiden suunnittelua helpottava laidunkauden lukujärjestys (ks. sivu 2).

"Ryhdy Kelpolampuriksi!"



*Malli laidunnussuunnitelmaan
sisältyvästä lukujärjestyksestä.*

Lammasmaailma Oy
Metsälammentie 20
34130 Ylinen
info@lammasmaailma.fi
www.lammasmaailma.fi

Koulutuskalenteri
<https://lammasmaailma.fi/hyva-tapa-toimia/koulutuskalenteri>

Lammaslääkäri
puh. 0600-306 627 (3,03 eur/min)

Verkkokauppa
<https://lammasmaailma.fi/verkkokauppa>

HYVÄLAMMAS 2.0
<https://hanke.lammasmaailma.fi/>

Laidunnussuunnitelmaan sisällytetään myös joustoja ja sitä on mahdollista myös tarkentaa kesän aikana lampurin ja asiantuntijan keskustelujen perusteella. Hyvin hankalien sääolosuhteiden yhteydessä on välttämätöntä pohtia, mikä olisi järkevin vaihtoehto ottaa käyttöön, jotta ei siirretä ongelmia seuraavaan kesään.

Laidunnussuunnitelma päivittyy vuosittain asetettavien uusien tavoitteiden mukaisesti. Puhtaan laidunalan asteittainen lisääntyminen parantaa kasvuja entisestään ja vähentää yllätysten todennäköisyyttä.

HANKE EDISTÄÄ MYÖS UUDISTAVAA LAIDUNTAMISTA

Oikein toteutettu laidunnus tukee eläinten terveyttä, edistää luonnon monimuotoisuutta ja parantaa laidunten säänkestävyyttä. Lammastalouden alkutuotannon kestävyys näkyväksi –hankkeen (HYVÄLAMMAS 2.0) yksi tavoite on tuottaa tietoa regeneratiivisesta, uudistavasta laiduntamisesta. Hankkeessa laadittava raportti tulee perustumaan suomalaisiin ja pohjoismaisiin kokemuksiin, ja siinä annetaan lammastiloille suosituksia uudistavan ja lampaiden terveyttä tukevan ja sisäloisten torjuntaa parantavan laiduntamisen edistämiseksi aiempaa laajemmin.



HYVÄLAMMAS 2.0